

Установа адукацыі

«БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭХНАЛАГІЧНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ»

**ЗАЦВЯРДЖАЮ**

Першы прарэктар БДТУ

\_\_\_\_\_ А.А. Саковіч

« \_\_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 2024 года

Рэгістрацыйны № УД \_\_\_\_\_ / вуч.

**БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА**

**Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі  
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці**

**6-05-0211-06 Выдавецкая справа**

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарта вышэйшай адукацыі АСВА 6-05-0211-06-2023 (зацверджанага і ўведзенага ў дзеянне 04.08.2023, пастанова № 237) і вучэбных планаў рэгістрацыйныя №№ 05-021-001/уч. (зацв. 28.04.2023) і 05-021-002/уч. (зацв. 28.04.2023).

### **СКЛАДАЛЬНІК:**

Мандзік В. А., старшы выкладчык кафедры беларускай філалогіі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт», кандыдат філалагічных навук.

### **РЭЦЭНЗЕНТЫ:**

**Л. У. Іконнікава**, вучоны сакратар філіяла “Інстытут літаратуразнаўства імя Янкі Купалы” Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі, кандыдат філалагічных навук.

**У. І. Куліковіч**, дацэнт кафедры рэдакцыйна-выдавецкіх тэхналогій УА «Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт», кандыдат філалагічных навук, дацэнт.

### **РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:**

кафедрай беларускай філалогіі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт» (пракакол № 4 ад 28.11.2023);

метадычнай камісіяй факультэта прынттэхналогій і медыякамунікацый ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт» (пракакол № 3 ад 30.11.2023);

навукова-метадычным саветам установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт» (пракакол № 3 ад 29.12.2023).

## 1. Тлумачальная запіска

### Месца вучэбнай дысцыпліны «Беларуская літаратура» ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй

Вывучэнне курса беларускай літаратуры ў сістэме прафесійнай падрыхтоўкі будучых рэдактараў-тэхнолагаў абумоўлена як неабходнасцю фарміравання ў іх спецыяльных ведаў і ўменняў, так і агульнай тэндэнцыяй гуманізацыі працэсу навучання. Сярод гуманітарных дысцыплін «Беларуская літаратура» займае асаблівае месца: нацыянальнае пісьменства – гэта не толькі від мастацтва, але і адна з форм грамадзянскай свядомасці. Такім чынам, засваенне і асэнсаванне лепшых узораў багатай беларускай літаратурнай спадчыны спрыяе фарміраванню як эстэтычнага густу асобы, так і грамадскіх ідэалаў, маральных поглядаў і прынцыпаў. Літаратура здольна цэласна, сістэмна ўплываць на пачуцці студэнта, яго светабачанне, агульную культуру асобы, зарыентаванай на нацыянальныя і агульначалавечыя каштоўнасці.

Выкладанне дысцыпліны «Беларуская літаратура» забяспечвае сістэматызаванае і паглыбленае авалоданне ведамі па развіцці і ўдасканаленні нацыянальнага прыгожага пісьменства ад старажытнасці да сучаснасці, што фарміруе пачуццё нацыянальнай самасвядомасці на аснове павагі да літаратурна-мастацкай спадчыны як нацыянальнага скарбу. У студэнтаў фарміруецца ўяўленне пра беларускую літаратуру як ключавы кампанент нацыянальнай культуры, які ўласцівымі толькі яму сродкамі адлюстроўвае інтэлектуальны і духоўны вопыт народа. Акрамя таго, будучыя спецыялісты павінны разумець узаемаабумоўленасць і ўзаемазвязанасць беларускага літаратурнага працэсу з еўрапейскім і сусветным, а таксама адчуваць сваю прафесійную далучанасць да гісторыка-літаратурнага працэсу на сучасным этапе.

### Мэты і задачы вучэбнай дысцыпліны

**Мэтай** вывучэння курса «Беларуская літаратура» з'яўляецца засваенне студэнтамі заканамернасцей і асаблівасцей развіцця літаратурнага працэсу ад старажытнасці да сучаснасці, фарміраванне ўяўлення пра гісторыка-літаратурны працэс як пра цэласную з'яву, усведамленне пераемнасці і зменлівасці мастацкіх і светапоглядных сістэм, выпрацоўка ўменняў самастойнага аналізу мастацкіх твораў на аснове набытых ведаў па тэорыі літаратуры.

Змест дысцыпліны «Беларуская літаратура» прадугледжвае вырашэнне наступных **задач**:

- набыццё студэнтамі трывалых ведаў па творчасці асобных пісьменнікаў, мастацкай вартасці і ідэалагічнай канцэпцыі лепшых твораў нацыянальнага пісьменства, гісторыка-літаратурным працэсе, асновах тэорыі літаратуры;
- фарміраванне ўменняў і навыкаў працы з літаратуразнаўчым матэрыялам;
- асэнсаванне студэнтамі ролі мастацкай літаратуры ў працэсе культурнай ідэнтыфікацыі асобы;

– фарміраванне кантэкстуальнага бачання нацыянальнага пісьменства ў еўрапейскай і сусветнай культурнай прасторы;

– стымуляванне ўласнай творчай дзейнасці студэнтаў, кампетэнцый дыскурсійнага бачання найноўшага літаратурна-мастацкага жыцця.

– выхаванне сродкамі мастацкай літаратуры каштоўнасных арыентацый, нормаў і правіл фарміравання паводзін на аснове ідэй гуманізму, добра і справядлівасці.

Засваенне студэнтамі дысцыпліны «Беларуская літаратура» забяспечвае фарміраванне такой базавай прафесійнай кампетэнцыі, як здольнасць прымяняць веды па гісторыі беларускай літаратуры для планавання кнігавыдавецкай дзейнасці (БПК-6).

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен:

**ведаць:**

– класіфікацыю мастацкіх твораў з пункту гледжання літаратурных родаў, відаў і жанраў;

– перыядызацыю літаратуры;

– жыццёвыя і творчыя біяграфіі найбольш вядомых прадстаўнікоў нацыянальнай літаратуры;

– жанрава-стылістычныя асаблівасці вывучаемых твораў;

– асноўныя лексікаграфічныя крыніцы па спецыяльнасці;

– канцэпцыі духоўна-эстэтычных, грамадскіх каштоўнасцей і прыярытэтаў мінулых эпох і сучаснасці;

**умець:**

– характарызаваць канцэпцыю мастацкіх каштоўнасцей, маральных прыярытэтаў і эстэтычных ідэалаў кожнай літаратурнай эпохі;

– вызначаць жанрава-стылістычныя асаблівасці твора;

– аналізаваць твор з улікам аўтарскай пазіцыі, кантэкстуальнага, гістарычнага і ўласнага бачання літаратурнага працэсу;

– самастойна вызначаць мастацкія вартасці твора;

– прымяняць тэарэтычныя асновы курса для рашэння канкрэтных практычных задач у прафесійнай дзейнасці;

**валодаць:**

– метадыкай аналізу твора з улікам яго ідэйна-мастацкай цэласнасці, канцэптэуальнай пазіцыі аўтара, кантэкстаў;

– навыкамі комплекснай характарыстыкі гісторыка-літаратурнага працэсу кожнай эпохі ў яго сувязі з дынамікай мастацкіх пошукаў і грамадска-культурных прыярытэтаў.

**Сувязі з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі.** Веды, набытыя пры вывучэнні курса беларускай літаратуры, дазваляюць лепш зразумець і асэнсаваць змест дысцыпліны «Сусветная літаратура». Акрамя таго, яны неабходныя для паспяховага засваення спецыяльных дысцыплін па рэдагаванні літаратуры розных відаў і жанраў (“Агульны курс рэдагавання”, “Рэдактарская падрыхтоўка літаратурна-мастацкіх выданняў”, “Рэдактарская падрыхтоўка навукова-тэхнічных і вучэбных выданняў” “Рэдактарская падрыхтоўка выданняў для дзяцей”, “Рэдактарская падрыхтоўка СМІ”, “Рэдагаванне даведачнай літаратуры”, “Рэдагаванне перакладной літаратуры”).

**План вучэбнай дысцыпліны для дзённай формы атрымання вышэйшай адукацыі**

Курс	Семестр	Усяго вучэбных гадзін	Колькасць заліковых адзінак	Аўдыторных гадзін (у адпаведнасці з вучэбным планам УВА)			Форма прамежкавай атэстацыі
				Усяго	Лекцыі	Практычныя заняткі	
I	II	108	3	54	36	18	залік

**План вучэбнай дысцыпліны для завочнай формы атрымання вышэйшай адукацыі**

Курс	Семестр	Усяго вучэбных гадзін	Колькасць заліковых адзінак	Аўдыторных гадзін (у адпаведнасці з вучэбным планам УВА)			Форма прамежкавай атэстацыі
				Усяго	Лекцыі	Практычныя заняткі	
II	IV	108	3	12	2	4	залік
III	V				6		

## **2. ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ**

### **1. Уводзіны ў курс «Беларуская літаратура»**

Мастацкая літаратура як асноўны фактар нацыянальнай ідэнтычнасці беларускага народа.

Ідэйна-мастацкія асновы фарміравання беларускай літаратуры: фальклорныя, светапоглядныя (рэлігійныя), грамадзянска-патрыятычныя.

Умовы і этапы развіцця беларускай літаратуры, літаратуразнаўчай думкі.

Асноўныя навуковыя цэнтры вывучэння беларускай літаратуры. Вядомыя беларускія літаратуразнаўцы, іх навуковая спадчына.

Асноўныя беларускія выдавецтвы і літаратурна-мастацкія выданні.

### **2. Старажытная літаратура**

Літаратура на старабеларускіх землях у эпоху Кіеўскай Русі (X – першая палова XIII ст.). Пераемнасць візантыйскай культурнай спадчыны і фарміраванне мясцовых хрысціянскіх традыцый.

Перакладная літаратура і яе жанры (апокрыфы, павучанні, казанні, агіяграфіі).

Зараджэнне нацыянальнай адметнасці старажытнабеларускай літаратуры. Сінтэз паганскага і хрысціянскага светапоглядаў.

Культурныя дзеячы і пісьменнікі сярэднявечнай Беларусі: Кірыла Тураўскі, Ефрасіння Полацкая, Клімент Смаляціч.

«Жыццё Ефрасінні Полацкай» як арыгінальны помнік агіяграфічнай (жыццёвай) літаратуры. Сцвярджэнне ў творы ідэалаў хрысціянскага гуманізму. Вобраз асветніцы і падзвіжніцы ў жыцці.

«Слова пра паход Ігара» як выдатны помнік гераічнага эпасу ўсходніх славян. Праблема аўтарства твора, яго ідэйны змест і кампазіцыя. Беларускія рэаліі ў «Слове» і яго пераклады на сучасную беларускую мову.

### **3. Старабеларуская літаратура.**

#### **Адраджэнне (другая палова XIII – першая палова XVI ст.)**

Беларускія летапісы як помнікі гісторыі і культуры, станаўлення дзяржаўнай свядомасці беларускага народа. Класіфікацыя і кампазіцыя твораў («Аповесць мінулых гадоў», Кіеўскі і Галіцка-Валынскі летапісы, «Летапісец вялікіх князёў літоўскіх», «Беларуска-літоўскі летапіс 1446 года»). Мастацкія асаблівасці беларуска-літоўскіх летапісаў.

Біблія як фундаментальны помнік сусветнай літаратуры і культуры. Асноўныя этапы жыцця і дзейнасці Ф. Скарыны, важнейшыя рысы рэнесанснага гуманізму ў яго творчасці (прадмовы да кніг Бібліі «Руф», «Эсфір», «Юдзіф»). Наватарства і гістарычнае значэнне кнігавыдавецкай працы.

Эстэтычныя ідэалы ў мастацкай творчасці і асветніцкая праграма першадрукара. Вобраз Ф. Скарыны ў беларускай літаратуры.

Нацыянальная адаптацыя еўрапейскіх рэнесансных традыцый. Рэфармацыя. Полікультурнасць. Зараджэнне і развіццё паэзіі.

Рэлігійна-маральная, царкоўна-дыдактычная, вучэбная і перакладная літаратура.

Лацінамоўная літаратура (М. Гусоўскі і Я. Вісліцкі). Тэматыка і наватарства паэмы «Песня пра зубра».

Хрысціянскі дыкурс творчасці і выдавецкай дзейнасці С. Буднага (прадмова да «Катэхізіса» 1562 г.) і В. Цяпінскага (прадмова да «Евангелля» 1570 г.).

#### **4. Літаратура эпохі Барока (канец XVI – 30-я гады XVIII ст.)**

Барока як мастацкая сістэма. Асаблівасці беларускага Барока.

Творчасць Сімяона Полацкага.

Контррэформацыя. Праваслаўныя царкоўныя брацтвы. Царкоўна-палемічная публіцыстыка (Пётр Скарга, Іпацій Пацей). Творчасць М. Смярыцкага («Трэнас») і А. Філіповіча («Дыярыуш»).

Гісторыка-мемуарная літаратура («Баркулабаўскі летапіс», «Дыярыушы» Казіміра Маскевіча, Фёдара Еўлашоўскага).

Парадыйна-сатырычныя творы: «Прамова Мялешкі» і «Ліст да Абуховіча». Рысы барочнай эстэтыкі ў творах.

Драматургія Барока. Інтэрмедыі «Селянін, Літарат, Самахвальскі», «Селянін у касцёле».

#### **5. Літаратура эпохі Асветніцтва (1740-я гады – канец XVIII ст.)**

Асветніцтва і яго бачанне сродкаў удасканалення грамадства і чалавека.

Класіцызм і сентыменталізм як асноўныя літаратурныя кірункі эпохі Асветніцтва: еўрапейскія традыцыі і беларускі вопыт.

Паэзія: бурлескна-сатырычныя і героіка-патрыятычныя творы.

Аўтабіяграфічная проза. «Авантуры майго жыцця» Саламеі Пільштыновай-Русецкай.

Драматургія. Прыдворныя тэатры і іх рэпертуар. Творчасць Францішкі Уршулі Радзівіл. Школьны тэатр. Батлейка. Творчасць К. Марашэўскага і М. Цяцёрскага. «Камедыя» К. Марашэўскага – арыгінальны драматычны твор беларускага Асветніцтва.

#### **6. Беларуская літаратура XIX ст.**

Гістарычныя ўмовы ўзнікнення і развіцця новай беларускай літаратуры.

Сентыменталізм, рамантызм, рэалізм: еўрапейскія традыцыі і дамінантныя рысы ў беларускай літаратуры.

Віленскі ўніверсітэт, дзейнасць філаматаў і філарэтаў (Тадэвуш Лада-Заблоцкі, Франц Савіч).

Беларуска-польскае культурнае памежжа і яго адлюстраванне ў мастацкай літаратуры. А. Міцкевіч і Беларусь. Творчасць Я. Чачота і Я. Баршчэўскага.

Травесцыйныя паэмы «Энеіда навыварат» і «Тарас на Парнасе»: праблема аўтарства, мастацка-вобразная сістэма твораў.

Творчасць В. Дуніна-Марцінкевіча: асноўныя жанры, ідэйны змест твораў, іх стылёвыя адметнасці.

Месца і роля Ф. Багушэвіча ў беларускай літаратуры. Тэма свабоды ў вершаваным апавяданні «Кепска будзе».

Літаратурная кагорта пісьменнікаў-дэмакратаў: А. Абуховіч, А. Гурыновіч. Даследаванне псіхалогіі простага чалавека ў паэме Янкі Лучыны «Паляўнічыя акварэлькі з Палесся». Тэма экалогіі ў творы.

## **7. Літаратура першай паловы XX ст.**

Грамадскія ўмовы і агульная характарыстыка беларускай літаратуры пачатку XX стагоддзя. Нашаніўскі перыяд. Станаўленне беларускай паэзіі, прозы, драматургіі, літаратурнай крытыкі і публіцыстыкі.

Літаратурныя партрэты вядомых нашаніўцаў: Цёткі, Ядвігіна Ш., Змітрака Бядулі, А. Гаруна, М. Гарэцкага і інш.

Адлюстраванне нацыянальнай ідэі ў паэтычнай і драматургічнай творчасці Янкі Купалы.

Паэзія і проза Якуба Коласа як этапы зацвярджэння класічнасці новай беларускай літаратуры.

Традыцыі і наватарства, жанрава-стылістычныя асаблівасці творчасці Максіма Багдановіча.

Беларуская літаратура перыяду нацыянальнага будаўніцтва (1920–1930 гг.). Літаратурныя аб'яднанні «Маладняк», «Узвышша», БелАПП і інш. Развіццё паэзіі, прозы, крытыкі і літаратуразнаўства.

Станаўленне і развіццё беларускага рамана і аповесці: Пафас і тэматычны абсяг. Жанрава-стылістычныя асаблівасці.

Раман А. Мрыя «Запіскі Самсона Самасуя» ў кантэксце беларускай і еўрапейскай сатырычнай прозы. Параўнальная характарыстыка Самсона Самасуя з героямі Я. Гашака, М. Булгакава, К. Крапівы.

Сацыяльныя і псіхалагічныя праблемы калектывізацыі ў творчасці М. Зарэцкага. Асноўная праблема рамана М. Зарэцкага «Вязьмо». Адносіны аўтара да калектывізацыі. Роля вобраза Галілея ў прадбачанні аўтарам будучыні. Праблема гуманізму. «Пацяробаўшчына» як агульная з'ява калектывізацыі. Паняцце тэмы і праблемы літаратурнага твора.

Сацыялістычны рэалізм: станаўленне канону і сучасная дэкананізацыя.

Літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны і першых пасляваенных дзесяцігоддзяў. Архетыпы і сімволіка ў раманах К. Чорнага «Пошукі будучыні» і «Млечны шлях».

Пераасэнсаванне ваеннай тэматыкі пісьменнікамі другой паловы XX стагоддзя. Тэма пасляваеннага аднаўлення. Патрыятычны пафас літаратуры. Спрошчанаць канфліктаў і сітуацый. Тэма вяртання ў родны дом былых франтавікоў.

## **8. Літаратура другой паловы XX ст.**

Паэзія: агульныя тэндэнцыі і творчыя індывідуальнасці, жанрава-тэматычны дыяпазон (А. Куляшоў, М. Танк, П. Панчанка, Н. Гілевіч, Р. Барадулін). Традыцыі і наватарства, творчыя эксперыменты. Творчыя



засваенні сусветнага вопыту і ўласных набыткі ў галіне паэтычных жанраў: санеты, актавы, рубаі, танка, хоку, вершаказы, пункціры. Інтэлектуалізацыя мастацкага мыслення. Філасофская і рэлігійна-хрысціянская заглыбленасць

Проза: жанрава-стылістычная і тэматычная разнастайнасць беларускага рамана, малыя праязныя жанры (В. Быкаў, У. Караткевіч, Я. Сіпакоў, В. Карамазы). Паказ сацыяльных і маральных канфліктаў, выклікаў часу; асэнсаванне гістарычнага мінулага. Псіхалагічная заостранасць і філасофская паглыбленасць твораў. Узбагачэнне новымі тэмамі. Развіццё гістарычнай тэматыкі. Паняцце экзістэнцыялізму. Экзістэнцыялізм у беларускай літаратуры. Паказ сацыяльных і маральных канфліктаў праз пастаноўку пытанняў экалогіі ў эпічных творах.

Драматургія: традыцыі і наватарства, зместавая сутнасць канфліктаў часу (асабістых і грамадскіх). Шляхі абнаўлення традыцыйнай паэтыкі: псіхалагізм, сімвалізм, парадаксальнасць, эксперымент, ірацыянальны пачатак, постмадэрнісцкая гульня. Творчасць А. Макаёнка («Трыбунал», «Зацюканы апостал»), К. Крапівы («Хто смяецца апошнім»). Гістарычная тэма і яе ўвасабленне ў творчасці А. Дударова («Князь Вітаўт», «Палачанка»). Драматургічныя творы А. Петрашкевіча («Напісанае застаецца»).

Пісьменніцкі вопыт маладзейшай генерацыі: У. Бутрамеева і інш. Беларускія тэатры і іх рэпертуар сёння.

## **9. Сучасны літаратурны працэс**

Сучасны стан літаратурнага працэсу.

Развіццё паэзіі (Л. Дранько-Майсюк, Алесь Бадак і інш.), прозы (А. Федарэнка, Л. Рублеўская і інш.), драматургіі (У. Сауліч, І. Сідарук, Ю. Станкевіч, С. Кавалёў, А. Курэйчык і інш.), літаратурнай крытыкі.

Грамадска-сацыяльныя абставіны. Рэалістычныя і мадэрнісцкія тэндэнцыі. Рускія і замежныя кантакты. Рознастылёнасць прозы і паэзіі. Змястоўны і фармальны эксперымент. Дасягненні крытыкі.

### 3. ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЛЯ ДЗЁННАЙ ФОРМЫ АТРЫМАННЯ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ

№ раз- дзела, тэмы	НАЗВА РАЗДЗЕЛА, ТЭМЫ	Колькасць аўдыторных гадзін		Колькасць гадзін самастойнай працы	Форма кантролю
		лекцыі	практычныя заняткі		
1	2	3	4	5	6
<b>1.</b>	<b>УВОДЗІНЫ Ё КУРС «БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА»</b>	<b>1</b>		<b>3</b>	Залік
	<p>1. Мастацкая літаратура як асноўны фактар нацыянальнай ідэнтычнасці беларускага народа.</p> <p>2. Беларуская літаратура як прадмет навуковага вывучэння і як вучэбная дысцыпліна.</p> <p>3. Род, від, жанр літаратуры.</p> <p>4. Агульныя тыпы перыядызацыі беларускай літаратуры. 3 гісторыі вывучэння беларускай літаратуры.</p> <p>5. Ідэйна-мастацкія асновы фарміравання беларускай літаратуры: фальклорныя, светапоглядныя (рэлігійныя), грамадзянска-патрыятычныя.</p> <p>6. Асноўныя навуковыя цэнтры вывучэння беларускай літаратуры. Вядомыя беларускія літаратуразнаўцы, іх навуковая спадчына.</p> <p>7. Асноўныя беларускія выдавецтвы і літаратурна-мастацкія выданні.</p>	1		1  1  1	Фронталь- нае апытанне па кантроль- ных пытаннях
<b>2.</b>	<b>СТАРАЖЫТНАЯ ЛІТАРАТУРА</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>4</b>	Залік
	<p>1. Літаратура на старабеларускіх землях у эпоху Кіеўскай Русі (X – першая палова XIII ст.). Пераемнасць візантыйскай культурнай спадчыны і фарміраванне мясцовых хрысціянскіх традыцый.</p> <p>2. Перакладная літаратура і яе жанры (апокрыфы, павучанні, казанні, агіяграфіі).</p> <p>3. Зараджэнне нацыянальнай адметнасці старажытнабеларускай літаратуры. Сінтэз паганскага і хрысціянскага светапоглядаў.</p> <p>4. Культурныя дзеячы і пісьменнікі сярэднявечнай Беларусі: Кірыла Тураўскі, Ефрасіння Полацкая, Клімент Смаляціч.</p>	2		2	Тэст

	<p>5. «Жыцце Ефрасінні Полацкай» як арыгінальны помнік агіяграфічнай (жыццйнай) літаратуры. Сцвярджэнне ў творы ідэалаў хрысціянскага гуманізму. Вобраз асветніцы і падзвіжніцы ў жыцці.</p> <p>6. «Слова пра паход Ігара» як выдатны помнік гераічнага эпасу ўсходніх славян. Праблема аўтарства твора, яго ідэйны змест і кампазіцыя. Беларускія рэаліі ў «Слове» і яго пераклады на сучасную беларускую мову.</p>		2		2	
<b>3.</b>	<p align="center"><b>СТАРABELAPУСКАЯ ЛІТАРАТУРА. АДРАДЖЭННЕ (ДРУГАЯ ПАЛОВА XIII – ПЕРШАЯ ПАЛОВА XVI СТ.)</b></p>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>7</b>	Залік	
	<p>1. Беларускія летапісы як помнікі гісторыі і культуры, станаўлення дзяржаўнай свядомасці беларускага народа. Класіфікацыя і кампазіцыя твораў («Аповесць мінулых гадоў», Кіеўскі і Галіцка-Валынскі летапісы, «Летапісец вялікіх князёў літоўскіх», «Беларуска-літоўскі летапіс 1446 года»). Мастацкія асаблівасці беларуска-літоўскіх летапісаў.</p> <p>2. Біблія як фундаментальны помнік сусветнай літаратуры і культуры. Асноўныя этапы жыцця і дзейнасці Ф. Скарыны, важнейшыя рысы рэнесанснага гуманізму ў яго творчасці (прадмовы да кніг Бібліі «Руф», «Эсфір», «Юдзіф»). Наватарства і гістарычнае значэнне кнігавыдавецкай працы.</p> <p>3. Эстэтычныя ідэалы ў мастацкай творчасці і асветніцкая праграма першадрукара. Вобраз Ф. Скарыны ў беларускай літаратуры.</p> <p>4. Нацыянальная адаптацыя еўрапейскіх рэнесансных традыцый. Рэфармацыя. Полікультурнасць. Зараджэнне і развіццё паэзіі.</p> <p>5. Рэлігійна-маральная, царкоўна-дыдактычная, вучэбная і перакладная літаратура.</p> <p>6. Лацінамоўная літаратура (М. Гусоўскі і Я. Вісліцкі). Тэматыка і наватарства паэмы «Песня пра зубра».</p> <p>7. Хрысціянскі дыскурс творчасці і выдавецкай дзейнасці С. Буднага (прадмова да «Катэхізіса» 1562 г.) і В. Цяпінскага (прадмова да «Евангелля» 1570 г.).</p>	2	1	2	Тэст	
				2	Фран- тальнае апытанне па кантроль- ных пытаннях	
<b>4.</b>	<p align="center"><b>ЛІТАРАТУРА ЭПОХІ БАРОКА (КАНЕЦ XVI – 30-Я ГАДЫ XVIII СТ.)</b></p>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>5</b>	Залік	
	<p>1. Барока як мастацкая сістэма. Асаблівасці беларускага Барока.</p> <p>2. Творчасць Сімяона Полацкага.</p> <p>3. Контррэфармацыя. Праваслаўныя царкоўныя брацтвы. Царкоўна-палемічная публіцыстыка (Пётр Скарга, Іпацій Пацей). Творчасць М. Смятрыцкага («Трэнас») і А. Філіповіча («Дыярыуш»).</p> <p>4. Гісторыка-мемуарная літаратура («Баркулабаўскі летапіс», «Дыярыушы» Казіміра Маскевіча, Фёдара Еўлашоўскага).</p>	2	1	1	Тэст	
				2		

	5. Парадыйна-сатырычныя творы: «Прамова Мялешкі» і «Ліст да Абуховіча». Рысы барочнай эстэтыкі ў творах. 6. Драматургія Барока. Інтэрмедыі «Селянін, Літарат, Самахваляскі», «Селянін у касцёле».		1	2	
<b>5.</b>	<b>ЛІТАРАТУРА ЭПОХІ АСВЕТНІЦТВА (1740-Я ГГ. – КАНЕЦ XVIII СТ.)</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>5</b>	Залік
	1. Асветніцтва і яго бачанне сродкаў удасканалення грамадства і чалавека. 2. Класіцызм і сентыменталізм як асноўныя літаратурныя кірункі эпохі Асветніцтва: еўрапейскія традыцыі і беларускі вопыт. 3. Паэзія: бурлескна-сатырычныя і героіка-патрыятычныя творы. 4. Аўтабіяграфічная проза. «Авантуры майго жыцця» Саламеі Пільштыновай-Русецкай. 5. Драматургія. Прыдворныя тэатры і іх рэпертуар. Творчасць Францішкі Уршулі Радзівіл. 6. Школьны тэатр. Батлейка. Творчасць К. Марашэўскага і М. Цяцёрскага. «Камедыя» К. Марашэўскага – арыгінальны драматычны твор беларускага Асветніцтва.	2	1	1 2 2	Тэст
<b>6.</b>	<b>БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА XIX СТ.</b>	<b>6</b>	<b>3</b>	<b>10</b>	Залік
	1. Гістарычныя ўмовы ўзнікнення і развіцця новай беларускай літаратуры. 2. Сентыменталізм, рамантызм, рэалізм: еўрапейскія традыцыі і дамінантныя рысы ў беларускай літаратуры. 3. Віленскі ўніверсітэт, дзейнасць філаматаў і філарэтаў (Тадэвуш Лада-Заблоцкі, Франц Савіч). 4. Беларуска-польскае культурнае памежжа і яго адлюстраванне ў мастацкай літаратуры. А. Міцкевіч і Беларусь. Творчасць Я. Чачота і Я. Баршчэўскага. 5. Травесцыйныя паэмы «Энеіда навыварат» і «Тарас на Парнасе»: праблема аўтарства, мастацка-вобразная сістэма твораў. 6. Творчасць В. Дуніна-Марцінкевіча: асноўныя жанры, ідэйны змест твораў, іх стылёвыя адметнасці. 7. Месца і роля Ф. Багушэвіча ў беларускай літаратуры. Тэма свабоды ў вершаваным апавяданні «Кепска будзе». 8. Літаратурная кагорта пісьменнікаў-дэмакратаў: А. Абуховіч, А. Гурыновіч. 9. Даследаванне псіхалогіі простага чалавека ў паэме Янкі Лучыны «Паляўнічыя акварэлькі з Палесся». Тэма экалогіі ў творы.	2  2  2	1  1  1	2  2  2	Тэст
<b>7.</b>	<b>ЛІТАРАТУРА ПЕРШАЙ ПАЛОВЫ XX СТ.</b>	<b>10</b>	<b>3</b>	<b>10</b>	Залік
	1. Грамадскія ўмовы і агульная характарыстыка беларускай літаратуры пачатку XX стагоддзя. Нашаніўскі перыяд. Станаўленне беларускай паэзіі, прозы, драматургіі, літаратурнай крытыкі і публіцыстыкі.	2			Правяральная работа

	2. Літаратурныя партрэты вядомых нашаніўцаў: Цёткі, Ядвігіна Ш., Змітрака Бядулі, А. Гаруна, М. Гарэцкага і інш.			2	
	3. Адлюстраванне нацыянальнай ідэі ў паэтычнай і драматургічнай творчасці Янкі Купалы.			2	Тэст
	4. Паэзія і проза Якуба Коласа як этапы зацвярджэння класічнасці новай беларускай літаратуры.	2			
	5. Традыцыі і наватарства, жанрава-стылістычныя асаблівасці творчасці Максіма Багдановіча.		1		
	6. Беларуская літаратура перыяду нацыянальнага будаўніцтва (1920–1930 гг.). Літаратурныя аб'яднанні «Маладняк», «Узвышша», БелАПП і інш. Развіццё паэзіі, прозы, крытыкі і літаратуразнаўства.	2			
	7. Станаўленне і развіццё беларускага рамана і аповесці: Пафас і тэматычны абсяг. Жанрава-стылістычныя асаблівасці.				
	8. Раман А. Мрыя «Запіскі Самсона Самасуя» ў кантэксце беларускай і еўрапейскай сатырычнай прозы. Параўнальная характарыстыка Самсона Самасуя з героямі Я. Гашака, М. Булгакава, К. Крапівы.		1		
	9. Сацыяльныя і псіхалагічныя праблемы калектывізацыі ў творчасці М. Зарэцкага. Асноўная праблема рамана М. Зарэцкага «Вязьмо». Адносіны аўтара да калектывізацыі. Роля вобраза Галілея ў прадбачанні аўтарам будучыні. Праблема гуманізму. «Пацяробаўшчына» як агульная з'ява калектывізацыі. Паняцце тэмы і праблемы літаратурнага твора.	2		2	
	10. Сацыялістычны рэалізм: станаўленне канону і сучасная дэкананізацыя.				
	11. Літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны і першых пасляваенных дзесяцігоддзяў.		1	2	
	12. Архетыпы і сімволіка ў раманах К.Чорнага «Пошукі будучыні» і «Млечны шлях». Аўтарскі аналіз сістэмы духоўных каштоўнасцей беларусаў.	2		2	
<b>8.</b>	<b>ЛІТАРАТУРА ДРУГОЙ ПАЛОВЫ ХХ СТ.</b>	<b>7</b>	<b>2</b>	<b>8</b>	Залік
	1. Паэзія: агульныя тэндэнцыі і творчыя індывідуальнасці, жанрава-тэматычны дыяпазон (А. Куляшоў, М. Танк, П. Панчанка, Н. Гілевіч, Р. Барадулін). Традыцыі і наватарства, творчыя эксперыменты. Творчыя засваенні сусветнага вопыту і ўласныя набыткі ў галіне паэтычных жанраў: санеты, актавы, рубаі, хоку, вершаказы, пункціры. Інтэлектуалізацыя мастацкага мыслення. Філасофская і рэлігійна-хрысціянская заглыбленасць	2		3	Праве- рачная работа  Тэст
	2. Проза: жанрава-стылістычная і тэматычная разнастайнасць беларускага рамана, малыя праязныя жанры (В. Быкаў, У. Караткевіч, Я. Сіпакоў, В. Карамзаў). Паказ	2	1	3	

	сацыяльных і маральных канфліктаў, выклікаў часу; асэнсаванне гістарычнага мінулага. Псіхалагічная завостранасць і філасофская паглыбленасць твораў. Узбагачэнне новымі тэмамі. Развіццё гістарычнай тэматыкі. Паняцце экзистэнцыялізму. Экзистэнцыялізм у беларускай літаратуры. Паказ сацыяльных і маральных канфліктаў праз пастаноўку пытанняў экалогіі ў эпічных творах. 3. Драматургія: традыцыі і наватарства, зместавая сутнасць канфліктаў часу (асабістых і грамадскіх). Шляхі абнаўлення традыцыйнай паэтыкі: псіхалагізм, сімвалізм, парадаксальнасць, эксперымент, ірацыянальны пачатак постмадэрнісцкая гульня. Творчасць А. Макаёнка («Трыбунал», «Зацюканы апостал»), К. Крапівы («Хто смяецца апошнім»). Гістарычная тэма і яе ўвасабленне ў творчасці А. Дударова («Князь Вітаўт», «Палачанка»). Драматургічныя творы А. Петрашкевіча («Напісанае застаецца»).	3	1	2	
<b>9.</b>	<b>СУЧАСНЫ ЛІТАРАТУРНЫ ПРАЦЭС</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	Залік
	1. Сучасны стан літаратурнага працэсу. 2 Развіццё паэзіі (Л. Дранько-Майсюк, Алесь Бадак і інш.), прозы (А. Федарэнка, Л. Рублеўская, В. Марціновіч і інш.), драматургіі (У. Сауліч, І. Сідарук, Ю. Станкевіч, С. Кавалёў, А. Курэйчык і інш.), літаратурнай крытыкі. 3. Беларускія тэатры і іх рэпертуар сёння. 4. Грамадска-сацыяльныя абставіны. Рэалістычныя і мадэрнісцкія тэндэнцыі. Рускія і замежныя кантакты. Рознастылёвасць прозы і паэзіі. Змястоўны і фармальны эксперымент. Дасягненні крытыкі.	2	1	1	Праве- рачная праца
			1	1	Тэст
	<b>УСЯГО</b>	<b>36</b>	<b>18</b>	<b>54</b>	

## ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЛЯ ЗАВОЧНАЙ ФОРМЫ АТРЫМАННЯ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ

№ раз-дзела, тэмы	НАЗВА РАЗДЗЕЛА, ТЭМЫ	Колькасць аўдыторных гадзін		Форма кантролю
		лекцыі	практычныя заняткі	
1	2	3	4	6
	IV семестр			
<b>1.</b>	<b>УВОДЗІНЫ Ё КУРС «БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА»</b>	<b>1</b>		Залік
	<p>1. Мастацкая літаратура як асноўны фактар нацыянальнай ідэнтычнасці беларускага народа.</p> <p>2. Беларуская літаратура як прадмет навуковага вывучэння і як вучэбная дысцыпліна.</p> <p>3. Род, від, жанр літаратуры.</p> <p>4. Агульныя тыпы перыядызацыі беларускай літаратуры. 3 гісторыі вывучэння беларускай літаратуры.</p> <p>5. Ідэйна-мастацкія асновы фарміравання беларускай літаратуры: фальклорныя, светапоглядныя (рэлігійныя), грамадзянска-патрыятычныя.</p> <p>6. Асноўныя навуковыя цэнтры вывучэння беларускай літаратуры. Вядомыя беларускія літаратуразнаўцы, іх навуковая спадчына.</p> <p>7. Асноўныя беларускія выдавецтвы і літаратурна-мастацкія выданні.</p>	1		
<b>2.</b>	<b>СТАРАЖЫТНАЯ ЛІТАРАТУРА</b>	<b>1</b>		Залік
	<p>1. Літаратура на старабеларускіх землях у эпоху Кіеўскай Русі (X – першая палова XIII ст.). Пераемнасць візантыйскай культурнай спадчыны і фарміраванне мясцовых хрысціянскіх традыцый.</p> <p>2. Перакладная літаратура і яе жанры (апокрыфы, павучанні, казанні, агіяграфіі).</p> <p>3. Зараджэнне нацыянальнай адметнасці старажытнабеларускай літаратуры. Сінтэз паганскага і хрысціянскага светапоглядаў.</p> <p>4. Культурныя дзеячы і пісьменнікі сярэднявечнай Беларусі: Кірыла Тураўскі, Ефрасіння Полацкая, Клімент Смалыціч.</p>	1		Тэст

	<p>5. «Жыццё Ефрасінні Полацкай» як арыгінальны помнік агіяграфічнай (жыццёвай) літаратуры. Сцвярдженне ў творы ідэалаў хрысціянскага гуманізму. Вобраз асветніцы і падзвіжніцы ў жыцці.</p> <p>6. «Слова пра паход Ігара» як выдатны помнік гераічнага эпасу ўсходніх славян. Праблема аўтарства твора, яго ідэйны змест і кампазіцыя. Беларускія рэаліі ў «Слове» і яго пераклады на сучасную беларускую мову.</p>			
	V семестр			
<b>3.</b>	<b>СТАРABELAPYCKAJA ЛІТАРАТУРА. АДРАДЖЭННЕ (ДРУГАЯ ПАЛОВА XIII – ПЕРШАЯ ПАЛОВА XVI СТ.)</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	Залік
	<p>1. Беларускія летапісы як помнікі гісторыі і культуры, станаўлення дзяржаўнай свядомасці беларускага народа. Класіфікацыя і кампазіцыя твораў («Аповесць мінулых гадоў», Кіеўскі і Галіцка-Валынскі летапісы, «Летапісец вялікіх князёў літоўскіх», «Беларуска-літоўскі летапіс 1446 года»). Мастацкія асаблівасці беларуска-літоўскіх летапісаў.</p> <p>2. Біблія як фундаментальны помнік сусветнай літаратуры і культуры. Асноўныя этапы жыцця і дзейнасці Ф. Скарыны, важнейшыя рысы рэнесанснага гуманізму ў яго творчасці (прадмовы да кніг Бібліі «Руф», «Эсфір», «Юдзіф»). Наватарства і гістарычнае значэнне кнігавыдавецкай працы.</p> <p>3. Эстэтычныя ідэалы ў мастацкай творчасці і асветніцкая праграма першадрукара. Вобраз Ф. Скарыны ў беларускай літаратуры.</p> <p>4. Нацыянальная адаптацыя еўрапейскіх рэнесансных традыцый. Рэфармацыя. Полікультурнасць. Зараджэнне і развіццё паэзіі.</p> <p>5. Рэлігійна-маральная, царкоўна-дыдактычная, вучэбная і перакладная літаратура.</p> <p>6. Лацінамоўная літаратура (М. Гусоўскі і Я. Вісліцкі). Тэматыка і наватарства паэмы «Песня пра зубра».</p> <p>7. Хрысціянскі дыскурс творчасці і выдавецкай дзейнасці С. Буднага (прадмова да «Катэхізіса» 1562 г.) і В. Цяпінскага (прадмова да «Евангелля» 1570 г.).</p>	1	1	Тэст
<b>4.</b>	<b>ЛІТАРАТУРА ЭПОХІ БАРОКА (КАНЕЦ XVI – 30-Я ГАДЫ XVIII СТ.)</b>	<b>1</b>		Залік
	<p>1. Барока як мастацкая сістэма. Асаблівасці беларускага Барока.</p> <p>2. Творчасць Сімяона Полацкага.</p> <p>3. Контррэфармацыя. Праваслаўныя царкоўныя брацтвы. Царкоўна-палемічная публіцыстыка (Пётр Скарга, Іпацій Пацей). Творчасць М. Смятрыцкага («Трэнас») і А. Філіповіча («Дыярыуш»).</p> <p>4. Гісторыка-мемуарная літаратура («Баркулабаўскі летапіс», «Дыярыушы» Казіміра Маскевіча, Фёдара Еўлашоўскага).</p>	1		Тэст



	<p>5. Парадыйна-сатырычныя творы: «Прамова Мялешкі» і «Ліст да Абуховіча». Рысы барочнай эстэтыкі ў творах.</p> <p>6. Драматургія Барока. Інтэрмедыйі «Селянін, Літарат, Самахвальскі», «Селянін у касцёле».</p>			
<b>5.</b>	<b>ЛІТАРАТУРА ЭПОХІ АСВЕТНІЦТВА (1740-Я ГГ. – КАНЕЦ ХVIII СТ.)</b>	<b>1</b>		Залік
	<p>1. Асветніцтва і яго бачанне сродкаў удасканалення грамадства і чалавека.</p> <p>2. Класіцызм і сентыменталізм як асноўныя літаратурныя кірункі эпохі Асветніцтва: еўрапейскія традыцыі і беларускі вопыт.</p> <p>3. Паэзія: бурлескна-сатырычныя і героіка-патрыятычныя творы.</p> <p>4. Аўтабіяграфічная проза. «Авантуры майго жыцця» Саламеі Пільштыновай-Русецкай.</p> <p>5. Драматургія. Прыдворныя тэатры і іх рэпертуар. Творчасць Францішкі Уршулі Радзівіл.</p> <p>6. Школьны тэатр. Батлейка. Творчасць К. Марашэўскага і М. Цяцёрскага. «Камедыя» К. Марашэўскага – арыгінальны драматычны твор беларускага Асветніцтва.</p>	1		
<b>6.</b>	<b>БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА XIX СТ.</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	Залік
	<p>1. Гістарычныя ўмовы ўзнікнення і развіцця новай беларускай літаратуры.</p> <p>2. Сентыменталізм, рамантызм, рэалізм: еўрапейскія традыцыі і дамінантныя рысы ў беларускай літаратуры.</p> <p>3. Віленскі ўніверсітэт, дзейнасць філаматаў і філарэтаў (Тадэвуш Лада-Заблоцкі, Франц Савіч).</p> <p>4. Беларуска-польскае культурнае памежжа і яго адлюстраванне ў мастацкай літаратуры. А. Міцкевіч і Беларусь. Творчасць Я. Чачота і Я. Баршчэўскага.</p> <p>5. Травесційныя паэмы «Энеіда навыварат» і «Тарас на Парнасе»: праблема аўтарства, мастацка-вобразная сістэма твораў.</p> <p>6. Творчасць В. Дуніна-Марцінкевіча: асноўныя жанры, ідэйны змест твораў, іх стылёвыя адметнасці.</p> <p>7. Месца і роля Ф. Багушэвіча ў беларускай літаратуры. Тэма свабоды ў вершаваным апавяданні «Кепска будзе».</p> <p>8. Літаратурная кагорта пісьменнікаў-дэмакратаў: А. Абуховіч, А. Гурыновіч.</p> <p>9. Даследаванне псіхалогіі простага чалавека ў паэме Янкі Лучыны «Паляўнічыя акварэлькі з Палесся». Тэма экалогіі ў творах.</p>	1	1	Тэст
<b>7.</b>	<b>ЛІТАРАТУРА ПЕРШАЙ ПАЛОВЫ XX СТ.</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	Залік
	<p>1. Грамадскія ўмовы і агульная характарыстыка беларускай літаратуры пачатку XX стагоддзя. Нашаніўскі перыяд. Станаўленне беларускай паэзіі, прозы, драматургіі, літаратурнай крытыкі і публіцыстыкі.</p>	1	1	Тэст

	<p>2. Літаратурныя партрэты вядомых нашаніўцаў: Цёткі, Ядвігіна Ш., Змітрака Бядулі, А. Гаруна, М. Гарэцкага і інш.</p> <p>3. Адлюстраванне нацыянальнай ідэі ў паэтычнай і драматургічнай творчасці Янкі Купалы.</p> <p>4. Паэзія і проза Якуба Коласа як этапы зацвярджэння класічнасці новай беларускай літаратуры.</p> <p>5. Традыцыі і наватарства, жанрава-стылістычныя асаблівасці творчасці Максіма Багдановіча.</p> <p>6. Беларуская літаратура перыяду нацыянальнага будаўніцтва (1920–1930 гг.). Літаратурныя аб'яднанні «Маладняк», «Узвышша», БелАПП і інш. Развіццё паэзіі, прозы, крытыкі і літаратуразнаўства.</p> <p>7. Станаўленне і развіццё беларускага рамана і аповесці: Пафас і тэматычны абсяг. Жанрава-стылістычныя асаблівасці.</p> <p>8. Раман А. Мрыя «Запіскі Самсона Самасуя» ў кантэксце беларускай і еўрапейскай сатырычнай прозы. Параўнальная характарыстыка Самсона Самасуя з героямі Я. Гашака, М. Булгакава, К. Крапівы.</p> <p>9. Сацыяльныя і псіхалагічныя праблемы калектывізацыі ў творчасці М. Зарэцкага. Асноўная праблема рамана М. Зарэцкага «Вязьмо». Адносіны аўтара да калектывізацыі. Роля вобраза Галілея ў прадбачанні аўтарам будучыні. Праблема гуманізму. «Пацяробаўшчына» як агульная з'ява калектывізацыі. Паняцце тэмы і праблемы літаратурнага твора.</p> <p>10. Сацыялістычны рэалізм: станаўленне канону і сучасная дэкананізацыя.</p> <p>11. Літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны і першых пасляваенных дзесяцігоддзяў.</p> <p>12. Архетыпы і сімволіка ў раманах К.Чорнага «Пошукі будучыні» і «Млечны шлях». Аўтарскі аналіз сістэмы духоўных каштоўнасцей беларусаў.</p>			
<b>8.</b>	<b>ЛІТАРАТУРА ДРУГОЙ ПАЛОВЫ ХХ СТ.</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	Залік
	<p>1. Паэзія: агульныя тэндэнцыі і творчыя індывідуальнасці, жанрава-тэматычны дыяпазон (А. Куляшоў, М. Танк, П. Панчанка, Н. Гілевіч, Р. Барадулін). Традыцыі і наватарства, творчыя эксперыменты. Творчыя засваенні сусветнага вопыту і ўласныя набыткі ў галіне паэтычных жанраў: санеты, актавы, рубаі, хоку, вершаказы, пункціры. Інтэлектуалізацыя мастацкага мыслення. Філасофская і рэлігійна-хрысціянская заглыбленасць</p> <p>2. Проза: жанрава-стылістычная і тэматычная разнастайнасць беларускага рамана, малыя празаічныя жанры (В. Быкаў, У. Караткевіч, Я. Сіпакоў, В. Карамазаў). Паказ сацыяльных і маральных канфліктаў, выклікаў часу; асэнсаванне гістарычнага мінулага. Псіхалагічная завостранасць і філасофская паглыбленасць твораў. Узбагачэнне новымі тэмамі. Развіццё гістарычнай тэматыкі. Паняцце экзистэнцыялізму. Экзистэнцыялізм у беларускай літаратуры.</p>	1	1	Фронтальнае апытанне па кантрольных пытаннях

	<p>Паказ сацыяльных і маральных канфліктаў праз пастаноўку пытанняў экалогіі ў эпічных творах.</p> <p>3. Драматургія: традыцыі і наватарства, зместавая сутнасць канфліктаў часу (асабістых і грамадскіх). Шляхі абнаўлення традыцыйнай паэтыкі: псіхалагізм, сімвалізм, парадаксальнасць, эксперымент, ірацыянальны пачатак постмадэрнісцкая гульня. Творчасць А. Макаёнка («Трыбунал», «Зацюканы апостал»), К. Крапівы («Хто смяецца апошнім»). Гістарычная тэма і яе ўвасабленне ў творчасці А. Дударова («Князь Вітаўт», «Палачанка»). Драматургічныя творы А. Петрашкевіча («Напісанае застаецца»).</p> <p>4. Сучасны стан літаратурнага працэсу. Развіццё паэзіі (Л. Дранько-Майсюк, Алесь Бадак і інш.), прозы (А. Федарэнка, Л. Рублеўская, В. Марціновіч і інш.), драматургіі (У. Сауліч, І. Сідарук, Ю. Станкевіч, С. Кавалёў, А. Курэйчык і інш.), літаратурнай крытыкі. Беларускія тэатры і іх рэпертуар сёння.</p>			Тэст
	<b>УСЯГО</b>	<b>8</b>	<b>4</b>	

## Інфармацыйна-метадычная частка Рэкамендаваная літаратура

### Асноўная

1. ЭВМК па дысцыпліне «Беларуская літаратура» [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://dist.belstu.by/course/view.php?id=2887>. Дата доступу: 25.12.2023.

2. Трус, М. В. Беларуская паэзія XVI–XX стст. Хрэстаматыя : дапаможнік для студэнтаў спецыяльнасці 1-47 01 01 «Выдавецкая справа» / М. В. Трус. – Мінск : БДТУ, 2015. – 275 с.

3. Трус, М. В. Гісторыя беларускай літаратуры: практыкум : вуч.-метады. дапаможнік для студэнтаў спецыяльнасці 1-47 01 01 «Выдавецкая справа» / М. В. Трус. – Мінск : БДТУ, 2015. – 322 с.

4. Трус, М. В. Максім Багдановіч: коды жыцця і творчасці : манаграфія / М. В. Трус – Мінск : БДТУ, 2015. – 179 с.

### Дадатковая

5. Багдановіч, І. Э. Авангард і традыцыя: беларуская паэзія на хвалі нацыянальнага адраджэння / І. Э. Багдановіч. – Мінск : Беларуская навука, 2001. – 386 с.

6. Бельскі, А. І. Краса і смутак: дапаможнік для настаўнікаў / А. І. Бельскі. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2000. – 236 с.

7. Верабей, А. Уладзімір Караткевіч: жыццё і творчасць / А. Верабей. – 2-е выд., дапрацаванае і выпраўленае. – Мінск : Беларуская навука, 2005. – 269 с.

8. Гарадніцкі, Я. А. Літаратура як мастацтва: камунікатыўнасць, інтэрмедыяльнасць, наратыўнасць / Я. А. Гарадніцкі. – Мінск : Беларуская навука, 2016. – 400 с.

9. Гарадніцкі, Я. А. Думка і вобраз: Праблема інтэлектуалізму ў сучаснай беларускай лірыцы / Я. А. Гарадніцкі. – Мінск : Навука і тэхніка, 1986. – 120 с.

10. Гісторыя беларускай літаратуры XI – XIX стагоддзяў: у 2-х т. / Т. 1: Даўняя літаратура: XI – першая палова XVIII стагоддзя / НАН Беларусі, І-нт літ. імя Я. Купалы; навук. рэд. В. А. Чамярыцкі. – Мінск, 2006; Т. 2: Новая літаратура: другая палова XVIII – XIX стагоддзя / НАН Беларусі, І-нт літ. імя Я. Купалы; навук. рэд. У. І. Мархель, В. А. Чамярыцкі. – Мінск, 2007.

11. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя: у 4-х т. / рэдкал.: У. В. Гніламёдаў [і інш.]. – Мінск : Беларуская навука, 1999–2003. – Т. 1–4.

12. Гісторыя беларускай літаратуры. Старажытны перыяд: падручнік для студ. філалаг. спец. вышэйш. навуч. устаноў / М. М. Грынчык, У. А. Калеснік, У. Г. Кароткі і інш.; Пад агульн. рэд. М. А. Лазарука, А. А. Семяновіча. – 3-е выд., стэр. – Мінск : Вышэйшая школа, 1997. – 389 с.

13. Гісторыя беларускай літаратуры. Дакастрычніцкі перыяд: у 2-х т. / пад рэд. А. Лойкі. – Мінск, 1989. – Т. 1–2.

14. Гісторыя беларускай літаратуры, XIX – пачатак XX ст. : падруч. для філал. спец. выш. пед. навуч. устаноў / І. Э. Багдановіч, У. В. Гніламёдаў,

Л. С.Голубева [і інш.] ; пад агул. рэд. М. А.Лазарука, А. А.Семяновіча. – Мінск : Вышэйшая школа, 1998. – 559 с.

15. Гісторыя беларускай літаратуры: XX ст. (20–50-я гады XX стагоддзя): падручнік / У. В. Гніламёдаў [і інш.] ; пад агул. рэд. М. А. Лазарука, А. А. Семяновіча. – 2-е выд., дапрац. і дап. – Мінск : Вышэйшая школа, 2000. – 385 с.

16. Гісторыя беларускай савецкай літаратуры. 1941–1980 : падручнік / пад рэд. М. А. Лазарука, А. А. Семяновіча. – Мінск : Вышэйшая школа, 1983. – 479 с.

17. Дасаева, Т. М. Беларуская літаратура XX – пачатку XXI стагоддзя: вучэбны дапаможнік / Т. М. Дасаева. – Мінск : РІВШ, 2016. – 264 с.

18. Драздова, З. У. Творчасць А. Мрыя і Л. Калюгі: стылявыя асаблівасці / З. У. Драздова. – Мінск : Беларуская навука, 1997. – 141, [2] с.

19. Лойка, А. А. Старабеларуская літаратура : падруч. для студ. ВНУ / А. А. Лойка. – Мінск : Вышэйшая школа, 2001. – 319 с.

20. Мішчанчук, М. І. Беларуская літаратура XX ст.: вучэбны дапаможнік для філалагічных спецыяльнасцей вышэйшых навучальных устаноў / М. І. Мішчанчук, І. С. Шпакоўскі. – Мінск : Вышэйшая школа, 2001. – 351, [1] с.

21. Мішчанчук, М. І. Літаратура беларускага замежжа: вуч. дапам. / М. І. Мішчанчук. – Мінск : БДПУ імя Максіма Танка, 1999.

22. Саверчанка, І. Старажытная паэзія Беларусі XVI – першай паловы XVII стагоддзя / І. Саверчанка. – Мінск : Навука і тэхніка, 1992. – 254 с.

23. Семяновіч, А. А. Гісторыя беларускай савецкай драматургіі, 1917–1955 гады: вучэбны дапаможнік для педагагічных інстытутаў па спецыяльнасці 02.19 «Беларуская мова і літаратура» / А. А. Семяновіч. – Мінск : Вышэйшая школа, 1990. – 292, [2] с.

24. Федарцова, Т. М. Асаблівасці літаратуры XIX стагоддзя: дапам. для студэнтаў спецыяльнасці «Выдавецкая справа» і «Філалогія» / Т. М. Федарцова. – Мінск, 1999.

25. Чамярыцкі, В. Беларускія летапісы як помнікі літаратуры / В. Чамярыцкі. – Мінск : Навука і тэхніка, 1969. – 192 с.

26. Чыгрын, І. П. Проза «Маладняка» : дарогамі сцвярджэння / І. П. Чыгрын ; [рэд. І. Я. Навуменка] ; Акад. навук БССР, Ін-т літ. імя Я. Купалы. – Мінск : Навука і тэхніка, 1985. – 144 с.

27. Чыгрын, І. П. Крокі: проза «Узвышша» / І. П. Чыгрын. – Мінск : Навука і тэхніка, 1989. – 142, [2] с.

### **Пералік рэкамендаваных сродкаў дыягностыкі кампетэнцый студэнтаў**

Для атэстацыі навучэнцаў на адпаведнасць іх персанальных дасягненняў паэтапным ці канчатковым патрабаванням адукацыйнай праграмы рэкамендавана выкарыстоўваць вусныя і пісьмовыя формы кантролю ведаў (франтальнае апытанне па кантрольных пытаннях, тэсты, правяральныя работы з

заданнямі рознага ўзроўню складанасці).

Міжсесійная атэстацыя па вучэбнай дысцыпліне «Беларуская літаратура» выстаўляецца з улікам вынікаў кантрольных пытанняў, праверачных тэстаў, выступленняў з рэфератамі і паведамленнямі і бягучай паспяховасці. Вынікі міжсесійнай атэстацыі ўлічваюцца пры правядзенні заліку.

### **Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі самастойнай работы студэнтаў**

Самастойная праца па дысцыпліне «Беларуская літаратура» забяспечвае трывалую прафесійную матывацыю студэнтаў, спрыяе развіццю навыкаў выкарыстання даведачна-інфармацыйнага матэрыялу для вырашэння прафесійных, сацыяльна і асобасна значных задач. Яна прадугледжвае прачытанне і аналіз мастацкіх твораў, вызначэнне іх стыляў і жанраў, канспектаванне навуковай і навукова-папулярнай літаратуры па зададзеных тэмах, падрыхтоўку рэфератаў, выкананне практычных заданняў, тэстаў, а таксама заданняў даследчага і творчага характару.